

עונת שבת

ש"ק פר' "נח" תשפ"ה

שנה מ"ה

גליון מס' 2215

מערכת 0556712073

"וישאר אך נח"

מלך הבהמות, רגל הרביעית אדם, איזה אדם, יעקב אבינו. והוא מביא שם מהספרים הקדושים שכאשר אדם מתפלל שחרית אז האריה הוא הצינור של השפע, ונותן ברכה לכל העולם כולו, תפילת מנחה השפע יורד דרך הנשר, תפלת ערבית דרך השור, קריאת שמע על המיטה יורד דרך יעקב אבינו שמיטתו היתה שלמה טהורה, כל תפילה שאדם מתפלל הוא מקבל ברכה דרך הצינורות הללו, מה היתה התביעה על נח שאיחר להתפלל, היה צריך להתפלל לפני המבול ל אחרי המבול, איזו תפילה אדם מתפלל בראשונה – שחרית, יוצא שנח הפסיד ואיחר להתפלל תפילת שחרית, שהיא עוברת כנגד האריה שבשמים, וזהו הרמז של חז"ל כיון שנח אחר מלהתפלל את התפלה לפני המבול לכן הוא יצא גונח ושותת דם. מי גרם לנח את כל הסבל בתיבה, האיחור שלא התפלל התפילה הראשונה בזמן. ומעניין שהש"ע מתחיל את סימן א' יתגבר כארי לעבודת הבורא", למה דווקא כארי, למה לא כנמר או כמו שאר החיות. אומר הגאון רבי אביעזרי מרגליות זצ"ל כי הברכה שאנחנו מקבלים בתפילת שחרית זה דרך הארי, מתפללים לקב"ה, אבל הצינור של חיות הקודש שמוריד את הברכה זה הארי.

[הרה"ג גואל אלקריף שליט"א]

אומרים חז"ל במדרש "אך נח" שנח איחר לתת מזונות לאריה, האריה הכיש אותו, ונח יצא מהתיבה גונח ושותת דם, נח יצא מהתיבה בעל מום. נשאלת השאלה זו תורה וזו שכרה, וכי על זה מגיע לנח עונש שישאר בעל מום כל חייו. קורה שפעם אחת בשנה הוא איחר לתת אוכל לבעל חי אחד, נח הצייל את כל בעלי החיים במסירות נפש עצומה, הוא התייטר שנה שלמה לא ראה שינה, טיפל בבעלי החיים בקשיים עצומים אז למה מגיע לו כזה עונש להישאר בעל מום. מסביר הגאון רבי אביעזרי מרגליות רבה של אמסטרדם, כתוב בזוהר חדש כאשר נח יצא מהתיבה ראה את העולם שומם וחרב, התחיל לבכות, רבוש"ע "חנן ורחום, למה הקרבת את העולם, אמר לו הקב"ה "סבא שיטא" זקן שוטה, אם היית מתפלל את התפילה הזאת לפני המבול, לא היה מבול. נח בונה תיבה 120 שנה, ואח"כ שנה שלמה התייטר בתיבה, אמר לו הקב"ה יכולת לחסוך את הכל בתפילה אחת, תפילה אחת היית מתפלל, הכל היה מתבטל. נח הקריב קורבן אחד אחרי המבול, וה' נשבע שיותר לא יהיה מבול בעולם, מה יכולה לעשות תפילה אחת, וכתוב בספרים שבכסא הכבוד של הקב"ה יש 4 רגלים, רגל אחת דמות אריה מלך החיות, רגל שנייה נשר מלך העופות, רגל שלישית דמות שור

והשיבו רבי ישראל, שאף אם לא יצליח אלא רק להוציא אנחה מליבו של יהודי הדואב על עוון לשון הרע, הרי שבשביל זה לבד היה כדי כל הטרחה והעמל של כתיבת והוצאת הספר.

כסשיים רבי ישראל מאיר הכהן מראדין לכתוב את ספרו הגדול 'חפץ חיים', פנה לרבי ישראל סלנטר ושאלו, האם יש תועלת בספרו כיון שמן הנמנע של יכשלו בני אדם בלשון הרע ורכילות.

ורדים כלל א"ו וכן המריח קינמון. ג. על הציפורן מברכים "בורא מיני בשמים" [מ"ב קט"ז, ט"ב]. ד. על מי קלון מברכים "בורא מיני בשמים". ה. יש כמה ספיקות מתי מברכים בורא עצי בשמים, מתי עשבי בשמים, וכיון שאחד לא פוטר חברו בספק, יברך מיני בשמים. [לביורורים בטל. 5708673]

א. על ריח שאין לו עיקר, המריח רק ריח שנקלט בדבר אחד, אין מברכים, כגון כלי שהיה בתוכו בושם או טבק שזלפו לתוכו דבר המריח שהתייבש לגמרי ונשאר רק הריח הנקלט בטבק. ב. על פירות שיש להם ריח טוב מברכים "הנותן ריח טוב בפירות" כגון המריח לימון, ודווקא כשנוטלו ע"מ להריח [כ"כ בגינת

קדושת הדיבור

באגרות וכל כף הקלע הכל בהבל פיו של דברים בטלים, ועל כל דיבור הבל צריך להתקלע מסוף העולם ועד סופו, וכל זה בדברים יתרים, אבל בדברים האסורים כגון לשון הרע וכו' ועל אלו צריך לירד לשאול למטה הרבה מאד וא"א לשער גודל הייסורים והצרות שסובל בשביל דיבור אחד, ולא נאבד אפילו דיבור אחד שלא נכתב. בספר "חפץ חיים על התורה" מובא משל שהחפץ חיים היה רגיל לאומרו, כדי להמחיש עד כמה גדול החיוב לשמור אפילו דיבור אחד היוצא מפיו של האדם אדם נכנס לבית חרושת גדול מצא שם מאתיים ארבעים ושמונה מכונות עומדות בתוך אולם ענק אחד. כאשר היטיב האיש להתבונן ראה שמכונה אחת עמדת בצד והמבקרים יכולים לגשת אליה רק על פי רישיון מיוחד.

לאחר ששאל האורח לפשר הדבר, הוסבר לי כי למכונה זו תפקיד מיוחד: היא מפעילה את כל שאר המכונות. אם תארע בה תקלה, ואפילו הקטנה ביותר, תפרע מלאכת כל שאר המכונות ובית החרושת יושבת ממלכתו.

מאתיים ארבעים ושמונה המכונות הינן משל לרמ"ח מצוות עשה שהוזהרנו בהן. וה"מכונה" שעליה יש לשמור ביותר, היא כח הדיבור שהוטבע באדם. מוות וחיים ביד הלשון, ועל כן צריך האיש החפץ חיים לשמור לשונו מרע. זוהי אפוא המתנה הגדלה ביותר שנתן הבורא לאדם וחובתו היא להשגיח עליה כעל בבת עינו ולשמור היטב פתחי פיו. [קדושת הדיבור]

כיון שאחד מהדברים העיקריים שיש לאנשים זה עניין הדיבור, דעבירות אחרות לא כ"כ מצוי לעשותם בקביעות כל היום, דאפילו האוכל נבלות וטרפות רח"ל אינו אוכל כל היום, ולכל היותר באכילתו אוכל מאכלים שאינם כשרים, וכן עבירות אחרות מעשיים שייך שיעשה כמה פעמים, אבל לא מצוי שיעשה בקביעות כל היום. אבל בדיבור שייך לעשות עבירות במשך כל היום, בין בדיבורים אסורים ובין בדיבורים בטלים, והכוח העיקרי שהקב"ה נתן לאדם והבדילו בזה משאר הברואים הוא כח הדיבור, וכדכתיב [בפר' בראשית ב, ז] "ויהי האדם לנפש חיה", והתרגום מפרש "והות באדם לרוח ממלא", ואם האדם לא מנצל הכוח הזה לטוב הכל אבוד, א"כ לא פלא שצריכים לעשות הרבה חיזוקים בחלק זה, כיון שהוא כולל כמעט את כל האדם. שהרי בצד הרוב של דיבור אפשר לרכוש כ"כ הרבה תענוג נצחי שא"א לשער, שבמסכת בפאה [פ"א מ"א] תנן ות"ת כנגד כולם, והגר"א מפרש דכל תיבה ותיבה שלומד הוא מצוה בפני עצמה, א"כ כשלומד דף אחד מקיים כמה מאות מצוות, וכי יכולים לתאר מה זה. על כל מילה של תורה אפשר לזכות לחיי נצח, ולהיפך רח"ל הכל הפוך. ומשווה עיקר החיזוק שבני תורה צריכים להתחזק הוא הדיבור, דלא מצוי להם נסיונות של אכילת נבלות וטרפות ח"ל וכדו', אלא הנסיונות שמזדמנים שצריכים לעשות משהו הם בכח הדיבור, ולשני הצדדים צריך חיזוק, שהרי ע"י הדיבור יכול ח"ו לאבד עולמו. וכמש"כ הגר"א

לע"נ הרב אהרון שמעון ב"ר יצחק שלמה ז"ל, לע"נ הרב משה דוד ב"ר שלום העשל ז"ל, לע"נ הרב דניאל ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ הרב יעקב יצחק ב"ר אהרן שמעון ז"ל, לע"נ מרת שרה ב"ר יעקב ז"ל, לע"נ מרת צפורה ב"ר אליעזר יצחק ז"ל, לע"נ מרת דינה ב"ר שלום ז"ל